

سرفصل درس «علوم بلاغی ۳ (بدیع)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم بدیع علمی است که با فراگیری آن دانشجو می‌تواند با روش‌های آراستن کلام و نیکوسازی سخن، از بعد معنوی و لفظی آشنا شود و ذوق خود را پرورش دهد و با به‌کارگیری اندوخته‌های زبانی خود، متن ادبی را از غیر ادبی، بازشناسد و توانایی نقد متون ادبی را پیدا کند.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: علوم بلاغی ۳ (بدیع) نام درس به انگلیسی: Rhetorical Sciences 3 (Esthetics)
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	
شایستگی کلیدی: موضوعی	
پیش‌نیاز: علوم بلاغی ۱ (معانی)	
استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- ضمن آشنایی با آرایه‌های ادبی، این فنون را در جملات مختلف تشخیص داده و تحلیل نماید. ۲- آرایه‌های لفظی و معنوی را در جملات مختلف تشخیص داده و آن را مقایسه، تحلیل و ارزیابی نماید. ۳- تفاوت متن علمی و ادبی را دریابد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعریف علم بدیع و تقسیم آن به آرایه‌های معنوی و لفظی
- انواع آرایه‌های معنوی (توریه، استخدام، استطراد، افتنان، طباق، مقابله، مراعات نظیر و ...)
- انواع آرایه‌های لفظی (جناس لفظی و انواع آن، جناس معنوی و انواع آن)
- تصحیف، ازدواج، سجع، موازنه، ترصیع، تشریع، لزوم مالا یلزم، ردّ العجز علی الصدر، مالا یستحیل بالانعکاس و ...

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان مطالب مرتبط به آن را در آیات، اشعار و متون ادبی، تشخیص داده و تحلیل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان موظف هستند نمونه‌ای از یک متن ادبی را انتخاب نموده و صنایع بدیعی مطرح شده در کلاس را، در آن استخراج، تحلیل و ارزیابی کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- الهاشمی، أحمد (۱۳۹۲ش). جواهر البلاغة. تهران: نشر الهام.

منابع فرعی:

- ۱- الجارم، علی و أمين، مصطفى (۱۳۹۲ش). البلاغة الواضحة. قم: دارالغدير.
- ۲- المراغي، أحمد مصطفى (۱۹۹۳م). علوم البلاغة. بيروت: دارالكتب العلمية.
- ۳- التفنازاني، سعدالدين (۱۳۷۰ش). مختصر المعاني. قم: دارالفكر.
- ۴- شيخ أمين، بكري (۱۹۹۹م). البلاغة في ثوبها الجديد (علم البديع). بيروت: دارالعلم للملإين.
- ۵- عباچی، اباذر (۱۳۹۸ش). علوم البلاغة: في البديع والعروض والقافية. تهران: سمت.
- ۶- انوری، حسن و عالی عباس آباد، يوسف (۱۳۹۳ش). بلاغت: بیان و بديع. تهران: انتشارات فاطمی.
- ۷- عتیق، عبدالعزيز (۱۹۸۵م). علم البديع. بيروت: دارالنهضة العربية.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره